

Брюксел, 8 април 2026 г.
(OR. en)

Междуинституционално досие:
2023/0226(COD)

17037/25
ADD 1

AGRI 736
AGRILEG 210
ENV 1429
PI 233
CODEC 2178

ПРОЕКТ ЗА ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ НА СЪВЕТА

Относно: Позиция на Съвета на първо четене с оглед приемането на Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно растенията, получени чрез някои нови геномни техники, и продуктите, произведени от тях, и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/625
– Проект за изложение на мотивите на Съвета

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 5 юли 2023 г. Комисията прие законодателно предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно растенията, получени чрез някои нови геномни техники (НГТ), и хранителните и фуражните продукти, произведени от тях¹. Предложението беше представена на Съвета на 6 юли 2023 г.
2. Предложението се основава на член 43, член 114 и член 168, параграф 4, буква б) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) (обикновена законодателна процедура).

---

¹ 11592/23 + ADD 1.

3. Бяха проведени консултации както с Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК), така и с Комитета на регионите (КР). ЕИСК даде становището си на 26 октомври 2023 г.² КР даде становището си на 17 юли 2024 г.³
4. В Европейския парламент водеща комисия е комисията по околна среда, климат и безопасност на храните (ENVI), а комисията по земеделие и развитие на селските райони (AGRI) е асоциирана. Г-жа Jessica Polfjård (ЕНП, Швеция) беше преназначена за докладчик. Парламентът прие своята позиция на първо четене на 24 април 2024 г.⁴
5. Предложението и съответната оценка на въздействието бяха представени на заседанието на работна група „Генетични ресурси и иновации в селското стопанство“ (Иновации в селското стопанство) на 10 юли 2023 г. Работната група продължи да разглежда предложението на още 16 заседания по време на испанското, белгийското, унгарското и полското председателство.
6. На 14 март 2025 г. Комитетът на постоянните представители постигна съгласие по мандат на председателството за започване на преговори с Европейския парламент⁵. На тази основа бяха проведени преговори с Европейския парламент и Комисията с оглед на бързо споразумение на второ четене. На 12 ноември 2025 г. Комитетът на постоянните представители предостави на председателството възможности за гъвкавост по основни нерешени въпроси⁶.
7. Тристранни срещи бяха проведени на 6 май, 14 октомври, 13 ноември и 3 декември 2025 г. по време на полското и датското председателство. На последната тристранна среща съзаконодателите постигнаха общо предварително споразумение. Впоследствие това споразумение беше консолидирано в окончателен компромисен текст.

---

² 14926/23.

³ 9226/24.

⁴ 10952/24.

⁵ 6426/25.

⁶ 14579/25.

8. На 19 декември 2025 г. Комитетът на постоянните представители анализира окончателния компромисен текст и потвърди съгласието си по него⁷.
9. На 28 януари 2026 г. Комисията по околна среда, климат и безопасност на храните на Европейския парламент гласува в подкрепа на окончателния компромисен текст. На 28 януари 2026 г. председателят на комисията по околна среда, климат и безопасност на храните изпрати писмо до председателя на Комитета на постоянните представители⁸, в което се посочва, че ако Съветът предаде на Европейския парламент позицията си съгласно договореното и след редакция от юристите лингвисти, той ще препоръча на пленарното заседание позицията на Съвета да бъде приета без изменения на второ четене в Парламента. Приложеният към писмото текст съответства на текста, подкрепен от Комитета на постоянните представители на 19 декември 2025 г.

II. ЦЕЛ

10. След приемането на действащото законодателство на ЕС относно генетично модифицираните организми (ГМО) през 2001 г. бе постигнат съществен напредък в развитието на НГТ, което дава възможност за по-целенасочени, по-точни и по-бързи промени в генетичните характеристики на растенията в сравнение с конвенционалните техники за размножаване.
11. Целта на предложението е да се даде възможност на сектора на селското стопанство и храните в ЕС да допринесе за целите за иновации и устойчивост на Европейския зелен пакт, стратегията „От фермата до трапезата“ и стратегията за биологичното разнообразие, както и да се повиши конкурентоспособността на сектора, като същевременно се поддържа високо равнище на защита на здравето и околната среда.

---

⁷ 16659/25, 16660/25.

⁸ 6131/26.

III. АНАЛИЗ НА ПОЗИЦИЯТА НА СЪВЕТА НА ПЪРВО ЧЕТЕНЕ

12. Позицията на Съвета на първо четене съдържа следните основни елементи, по които беше постигнато споразумение между съзаконодателите:
13. Запазва се **цялостната структура** на предложението на Комисията, като се разграничават две различни категории растения, получени чрез НГТ.
14. В категория 1 се включват получени чрез НГТ растения, които са еквивалентни на традиционните растения, т.е. генетичната модификация, въведена чрез НГТ, може да се появи и по естествен път или да бъде получена чрез конвенционална селекция. Тези растения подлежат на процедура за проверка, при която национален компетентен орган или Комисията установява, че те действително са еквивалентни на традиционните растения. След като бъдат одобрени, получените чрез НГТ растения от категория 1 са освободени от изискванията на законодателството относно ГМО.
15. В категория 2 се включват получени чрез НГТ растения с по-сложни модификации, които не съдържат чужда ДНК. За такива растения се прилага процедура за уведомяване или процедура за издаване на разрешение в съответствие със законодателството относно ГМО. За разлика от генетично модифицираните растения, съдържащи чужда ДНК, получените чрез НГТ растения от категория 2 се ползват от ограничени дерогации от законодателството относно ГМО. По-специално изискванията за оценка и мониторинг на риска са по-гъвкави и могат да бъдат адаптирани в съответствие с рисковия профил на растенията.
16. Основните елементи както на мандата на Парламента, така и на мандата на Съвета се запазват по отношение на **критериите за еквивалентност** на получените чрез НГТ растения от категория 1 спрямо традиционните растения. Тези елементи включват видовете генетични модификации, граници за размера на някои модификации, както и ограничения на броя на генетичните модификации във всяка протеин-кодираща секвенция и във всяко растение. Общата граница във всяко растение отчита броя на хромозомните набори, за да се отрази сложността на растителните геноми.

17. В допълнение към критериите за еквивалентност спрямо традиционните растения в ново приложение към регламента се въвеждат критерии, свързани с **устойчивостта**, за да могат растенията, получени чрез НГТ, да отговарят на изискванията за категория 1, под формата на отрицателен списък (или списък за изключване) на агрономични признаци. Счита се, че агрономичните признаци от отрицателния списък имат потенциал за неблагоприятни последици по отношение на устойчивостта. Ако един от агрономичните признаци, присъщи на растението, получено чрез НГТ, и предназначени да бъдат предадени чрез генетичната модификация, е включен в този списък, растението, получено чрез НГТ, се изключва от категория 1 и следователно подлежи на изисквания за разрешаване, проследимост и наблюдение, както и на други разпоредби относно получените чрез НГТ растения от категория 2.
18. Авторите на уведомления и заявителите във връзка с получени чрез НГТ растения от категория 2 могат да се възползват от определени регулаторни стимули, като например ускорена процедура за оценка на риска, освобождаване от такси и предоставяне на по-детайлни становища преди подаването на заявления, ако един от агрономичните признаци, присъщи на растението, получено чрез НГТ, и предназначени да бъдат предадени чрез генетичната модификация, има потенциала да допринесе положително за устойчивостта.
19. Редица предпазни мерки са насочени към преодоляване на опасенията относно потенциалните неблагоприятни въздействия на **патентоването** на растения, получени чрез НГТ, и свързаните с това практики за лицензиране и прозрачност, например по отношение на достъпа на селекционерите до растителен биологичен материал и техники, както и рисковете от пазарна концентрация.
20. Компромисният текст предвижда кодекс за поведение с определени ангажименти от страна на притежателите на патенти и платформите за лицензиране. Въпреки че Кодексът е доброволен по своя характер, Комисията упражнява надзор при изготвянето му, наблюдава неговото функциониране и, ако е целесъобразно, предприема допълнителни действия, включително предлага законодателни мерки.
21. Прозрачността, достъпът и правната сигурност се подобряват и чрез подаването на информация за патенти или публикувани заявки за патенти, както и на декларация за готовността на притежателите на патенти да предоставят лицензи при справедливи и разумни условия, която се подава заедно с искането за проверка за статут на получено чрез НГТ растение от категория 1 и се оповестява публично в база данни.

22. Комисията публикува насоки с цел подпомагане на операторите по въпроси, свързани с интелектуалната собственост върху растенията, създава експертна група по въпросите на патентите за растения, получени чрез НГТ, и оценява въздействието на патентоването на растения, получени чрез НГТ, агрономичните признаци и техниките, както и свързаните с тях практики за лицензиране и прозрачност.
23. Получените чрез НГТ растения от категория 1, са освободени от изискванията за **етикетиране**, с изключение на растителния репродуктивен материал от получените чрез НГТ растения от категория 1. Изискванията за етикетиране, предвидени в законодателството относно ГМО, продължават да се прилагат за получените чрез НГТ растения от категория 2.
24. В **биологичното** производство не могат да се използват нито получените чрез НГТ растения или продукти от категория 1, нито тези от категория 2, въпреки освобождаването на получените чрез НГТ растения и продукти от категория 1 от изискванията на законодателството относно ГМО. Случайното или технически неизбежното наличие обаче на получени чрез НГТ растения и продукти от категория 1 в биологичното производство не представлява несъответствие с Регламента относно биологичното производство⁹.
25. **Мерките за съвместно съществуване** на получени чрез НГТ растения от категория 2, остават незадължителни за държавите членки. Освен това държавите членки си запазват възможността **да се откажат от отглеждането** на своя територия на получени чрез НГТ растения от категория 2. Следователно в това отношение статуквото на съществуващите правила за ГМО продължава да се прилага за получените чрез НГТ растения от категория 2.
26. Членът относно **контрола** от страна на държавите членки дава сигурност относно ефективното прилагане на разпоредбите на Регламента за НГТ, без да се въвеждат нови задължения за държавите членки извън задълженията за контрол, произтичащи от съществуващото законодателство.

---

⁹ Регламент (ЕС) 2018/848 относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) 834/2007 на Съвета.

27. Цялостната програма за **наблюдение** се укрепва по отношение на въздействието на патентоването на растенията, получени чрез НГТ, агрономичните признаци и техниките, както и на свързаните с тях практики за лицензиране и прозрачност; въздействието на прилагането на Регламента за НГТ върху сектора на биологичното производство; и въздействието на растенията, получени чрез НГТ, върху устойчивостта.
28. По по-голямата част от елементите, договорени по време на тристранните срещи, съзакондателите успяха да намерят компромисна формулировка. В някои случаи Съветът прие в собствената си позиция елементи от позицията на Парламента на първо четене, като например изключването от категория 1 на „устойчивост към хербициди“ като предвиден агрономичен признак, предаден от генетичната модификация. От друга страна, Съветът не можеше да приеме някои елементи от позицията на Парламента, като например изискванията за етикетиране на получени чрез НГТ растения и продукти от категория 1 по цялата хранителна верига. Това обаче беше сметнено за приемливо от съзакондателите с оглед на цялостния компромисен пакет, договорен и приет на последната тристранна среща, който включваше отстъпки и от двете страни, по-специално в областта на изискванията, свързани с устойчивостта, и патентоването на растения, получени чрез НГТ.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

29. Позицията на Съвета подкрепя целта на предложението на Комисията и напълно отразява компромиса, постигнат при преговорите между Съвета и Европейския парламент, с подкрепата на Комисията.
30. Поради това Съветът счита, че позицията му на първо четене представлява балансирано представяне на резултатите от преговорите и че след като бъде приет, регламентът ще допринесе за улесняването на иновациите, повишаването на устойчивостта, повишаването на конкурентоспособността на хранителната промишленост на ЕС и поддържането на високо равнище на защита на здравето и околната среда.